

Vihannesten geenivarakokoelmat – elinvoimaa ruokapöytiin

Terhi Suojala-Ahlfors
Kansallinen geenivaraohjelma 10 vuotta
Juhlaseminaari 29.8.2013

Siemeniä geenipankissa, kasveja pellolla

- Suurin osa vihanneslajeista siemenlisättäviä
- Vain muutamista siemenlisättävistä kotimaisia kantoja tallella NordGenissä
  - ❖ Kaskinauris
  - ❖ Lanttu
  - ❖ Ruohosipuli

Lanttu 'Simo'

Ruohosipulin luonnonkanta

Kasvulliset kokoelmat pääosin MTT:ssä

- Kansalliset kokoelmat kasvullisesti lisättävistä lajeista
  - Sipulit: ryvässipuli, valkosipuli, ilmasipuli – yhteensä 44 kantaa
  - Raparperi – 35 kantaa
  - Piparjuuri – 27 kantaa
  - Humala – 8 kantaa (HAMK Mustiala)

Mustialan humalakokoelma

Piikkiön ryvässipulit 2013

Ryvässipuli – suomalaista kulttuuriperintöä

- Ryvässipuli (*Allium cepa* Aggregatum-ryhmä) on suomalainen erikoisuus, itäistä alkuperää oleva jakautuva sipuli
- 1980-luvulla kerätty Helsingin yliopistossa 112 kantaa erityisesti Pohjois-Suomesta
- Tällä hetkellä MTT:n kokoelmassa (Piikkiö ja Rovaniemi) runsaat 30 kantaa
- V. 2012 tehdyssä DNA-tutkimuksessa kokoelmasta löytyi 16 genotyyppiä ja harrastajien ylläpitämistä kannoista 6 lisää. jatkossa säilytetään nämä 22 genotyyppiä kansallisessa kokoelmassa

Ryvässipulin tulevaisuus

- Viljelyyn olisi kiinnostusta, lisäysmateriaalin viroottisuus ongelma
- Ryvässipulista ravintoloille uusi aromikas raaka-aine
- Sisältää terveysterveyttä ainesosia (kversetiini)
- Hankesuunnittelu käynnissä, tavoitteena saada arvokas ryvässipuli viljelyyn ja käyttöön

Ryvässipulikantoja kokeilussa luomutilalla v. 2013

Kevään raikas raparperi

- 1980-luvulla kerätty raparperikantoja Pohjoismaiselle geenipankille, joitakin saatu myöhemmin
- Piikkiön kokoelmassa nyt 35 kantaa, joissa jonkin verran samoja genotyyppejä
- NordGenissä tehty DNA-tunnistuksia, mutta tulokset osin epäselviä
- Suomalaiset kannat erilaisia kuin muiden Pohjoismaiden raparperit
- Noin puolet kannoista muistuttavat monilta ominaisuuksiltaan Victoria-lajiketta

Kanta 3 Lapinlahdelta

Tuikea-arominen piparjuuri

- Piparjuurikannat kerätty v. 2002
- Tällä hetkellä 27 kantaa, jotka DNA-tutkimusten mukaan eroavat toisistaan varsin paljon
- Suomalaiset piparjuuret erilaisia kuin muiden Pohjoismaiden kannat
- Analysoitu glukosinolaatti- ja C-vitamiinipitoisuuksia

Kanta 16 Haapavedeltä

Ikivanha humala

- Humalakokoelma on sijoitettu Mustialaan Hämeen ammattikorkeakoulun maille
- 8 kantaa säilytettävänä
- V. 2012 tutkittu luonnonvaraisen humalan ja viljeltyjäänteinä kasvavien kantojen geneettistä monimuotoisuutta:
luonnonvaraiset humalat todennäköisesti siemenestä levinneitä viljelykarkulaisia

Vihanneskokoelmien tulevaisuus

- Kokoelmien säilyminen pyritään varmistamaan mutta kantojen määrää vähennetään DNA-tunnistusten pohjalta
- Arvokkaat kasvit viljelyyn, esimerkkinä ryvässipuli
- Joitakin kokoelmia syytä täydentää (valkosipuli, ilmasipuli, raparperi)

